

Sygn. akt V CZ 19/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa S.B. i B.M.

przeciwko „H.” Sp. z o.o. w B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 marca 2018 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt V Ga [...] /17,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C., pozostawiając mu
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 17 listopada 2017 r. w sprawie z powództwa S.B. i B.M. przeciwko „H.” sp. z o.o. z siedzibą w B. o zapłatę, na skutek apelacji powodów uchylił wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 21 lipca 2017 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania wobec nierozpoznania istoty sprawy.

Rozstrzygnięcie to było podyktowane uznaniem, że Sąd Rejonowy nie ocenił roszczenia powodów w świetle wskazywanej przez nich podstawy prawnej. Wytyczne nakazują zbadanie, czy w sprawie zachodzą przesłanki z art. 471 k.c. i czy pozwana zdołała skutecznie doprowadzić do wyłączenia swojej odpowiedzialności. Sąd Rejonowy powinien również rozpoznać wnioski dowodowe, które w jego ocenie, będą zmierzać do merytorycznego rozpoznania sporu.

Wyroku Sądu Okręgowego pozwana zaskarżyła zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie. W zażaleniu zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy w sytuacji, w której Sąd Rejonowy dokonał wyczerpującej oceny roszczenia powodów.

Powodowie w odpowiedzi na zażalenie wnieśli o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, o jakim mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że zachodzi jedna z przyczyn uzasadniająca uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, objętych art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie może zmierzać do oceny zasadności żądania pozwu, apelacji, czy merytorycznego stanowiska prawnego sądu odwoławczego. Dokonywana kontrola ma charakter formalny, a jej zakresem w postępowaniu zażaleniowym jest zbadanie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował przyczynę uzasadniającą wydanie orzeczenia kasatoryjnego i czy jego merytoryczne stanowisko uprawniało do podjęcia takiej decyzji procesowej. Konsekwencją tego jest ograniczenie dopuszczalnych zarzutów do związanych

z kwestionowaniem wystąpienia przesłanek stosowania art. 386 § 4 k.p.c. Jeżeli przyczyną uchylenia wyroku było nierozpoznanie istoty sprawy, to kontrola Sądu Najwyższego ogranicza się do oceny prawidłowości zastosowania art. 386 § 4 k.p.c., tj. trafności zakwalifikowania stanu sprawy z punktu widzenia występowania w niej tej podstawy. Nie obejmuje natomiast ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Wszelkie nieprawidłowości dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego, poza wskazanymi w art. 386 § 2 k.p.c. i w art. 386 § 4 in fine k.p.c., powinny być, w systemie apelacji pełnej, ocenione bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym.

Do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd ten zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. zamiast wielu postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt V CZ 77/15). Postępowanie apelacyjne obejmuje merytoryczne rozpoznanie sprawy, sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę na nowo, w związku z tym uwzględnienie apelacji powinno, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., prowadzić w zasadzie do zmiany zaskarżonego wyroku i wydania orzeczenia rozstrzygającego w granicach zaskarżenia o żądaniu pozwu, a wyjątkowo do uchylenia wyroku (zob. uchwałę 7 sędziów SN zasadę prawną z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55 oraz postanowienie SN z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt I CZ 86/16, www.sn.pl).

Nie sposób przyjąć, by rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było dotknięte tak rozumianym nierozpoznanie istoty sprawy. Sąd ten przeprowadził bowiem analizę możliwości zastosowania przesłanek odpowiedzialności kontraktowej (art. 471 k.c.). Dokonał wykładni tej regulacji, a następnie ocenił, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ postępowanie dowodowe nie wykazało, aby wskazywana przez powodów szkoda została spowodowana przez pozwaną. Sąd Rejonowy poczynił też ustalenia co do zakresu zobowiązań stron (k. 238 - 239). Rozwagał też zasadność żądania powodów z uwzględnieniem zarzutów pozwanej. Okoliczność, że Sąd Okręgowy nie podzielił argumentów Sądu Rejonowego lub uznał za

nietrafną wykładnię przepisów prawa materialnego, bądź stwierdził braki w ustaleniach faktycznych uniemożliwiające materialnoprawną ocenę niektórych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 471 k.c., nie uzasadnia stwierdzenia nierozpoznania istoty sprawy i uchylenia z tej przyczyny wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy, jako sąd działający w ramach apelacji pełnej, obowiązany był odpowiednio uzupełnić postępowanie dowodowe, dokonać niezbędnych ustaleń faktycznych i przeprowadzić ich ocenę prawną w zakresie istoty sporu będącego przedmiotem sprawy. Należy również zauważyć, że orzeczenia kasatoryjnego nie uzasadnia potrzeba nawet znacznego uzupełnienia postępowania dowodowego, w tym usunięcia jego wad oraz przeprowadzenia dowodów bezpodstawnie pominiętych.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, stosownie do art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw

a.ł.